

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martina Benedikta

LIDOVÁ LÉČITELKA BOŽENA KAMENICKÁ

Oponent práce: PaedDr. Helena Východská

Martin Benedikt si pro svou bakalářskou práci vybral téma z místní regionální historie se zaměřením na významné osobnosti západočeského regionu. Rozměr osobního zájmu v BP představuje odborné zaměření na rodnou obec autora (Tymákov), kde Božena Kamenická dočasně žila a pracovala. Pro oponentku je velmi potěšující, že do vybraného tématu a jeho zpracování se zprostředkovaně promítá autorův zájem o dějiny lékařství, které tvořily součást jeho studijního programu. Přesto považuji za správné konstatovat hned v úvodu tu skutečnost, že pozici druhého hodnotitele BP Martina Benedikta jsem nepřijímala bez obav. Hlavní příčinou jsou osobní poznatky a léta sbírané reference o osobnosti a práci Boženy Kamenické, které tvoří široké spektrum názorů, od pozitivních a nadšených až po ty, které jsou jednoznačným odsudkem metod jejího „léčitelství“. Práci M. Benedikta jsem nakonec pojala jako výzvu k hodnocení nezávislého mladého badatele, nezatíženého zmíněnými referencemi minulých let a desetiletí.

Pro absolventskou práci na VŠ s humanitním programem je **téma zvoleno vhodně a účelně**.

Z hlediska obsahového představuje předložená práce Martina Benedikta logicky členěný text, v němž nás autor nejdříve věcně uvádí do problematiky historie medicíny (léčitelství). Autor dále vymezuje pole bádání rozborem a srovnáním pojmů oficiální a alternativní medicína, přičemž metodicky tento svůj záměr dovádí do důsledků sestavením slovníčku důležitých pojmů k vyčtené problematice. Tomuto všeobecnému úvodu předchází chvályhodně formulovaný rozbor použitých metod práce a literárních zdrojů. V následujících kapitolách, které tvoří hlavní část BP, autor analyzuje „život a dílo“ Boženy Kamenické, a to na základě různých materiálů, z nichž za velmi zajímavé a nápadité považuji zejména orální zdroje.

Přestože cíl autora BP je zjevný, je bohužel jen letmo naznačen na netradičním místě, totiž v závěru předložené práce. Ocenila bych jeho výstižnou formulaci tam, kde ho lze očekávat, totiž v úvodu celého textu. Autor píše: „*ve své práci... jsem shromáždil všechny dostupné informace o životě, léčení a praktikách této věhlasné léčitelky a pokusil se je kriticky*

analyzovat...“ . S takto formulovaným výsledkem bych se v každém případě spokojila, považovala bych jej dokonce za velmi racionální, kdyby se kdekoli v práci objevil byť náznak skutečně kritického přístupu. M. Benedikt přistupuje k hodnocení a myslím, že také k výběru pramenů o vybrané osobnosti, B. Kamenické, velmi pozitivně, což je jistě pochopitelné a přijatelné. Na několika místech jsem však nabyla dojmu téměř „pohádkové“ atmosféry (využívám slov autora), kterou M. Benedikt akceptuje (snažím se vyhnout formulaci, že ji přímo vytváří), viz str. 23 – úvodní odstavec k životopisu B. Kamenické, dále např. na str. 8: „pan Kalibán jako „pohádkový dědeček“ po našem rozhovoru zmizel a nalézt se mi ho už nepodařilo...“... apod. Tato poznámka představuje do jisté míry úsměvnou vsuvku.

Podstatnější výtku však vznáším k výběru narátorů, s nimiž M. Benedikt pracoval. Adorující výpovědi pamětníků jsou výstupem, který se dá jistě očekávat a je v práci správně uveden jako součást lidového povědomí o osobě paní Kamenické. V celé práci však nenacházím **ani jednoho představitele té strany či skupiny lidí**, u nichž by se daly očekávat také protiargumenty a kritický přístup, tím myslím samozřejmě zainteresované regionální lékaře. Osoby těchto lékařů by byly dohledatelné v dokumentaci o stížnostech na B. Kamenickou, a to na příslušných odborech tehdejších národních výborů (např. paní Kamenickou diagnostikovaný, avšak lékaři vyvrácený sarkom kyčle nezletilého dítěte - 1974, záněty žlučníku léčené olejovou kůrou – sedmdesátá léta apod...). Autor na str. 44 uvádí: „mnoho lékařů stálo zpočátku proti ní. Nelíbily se jim „šarlatánské“ metody a brali ji jako „špinavou“ konkurenci. Vadilo jim i množství peněz, které „Bába radnická“ dovedla vydělat...Když tak lékaři zjistili, že její metody fungují někdy i lépe než klasická medicína a ona sama s radostí rozdává své jmění chudým... jejich odpor postupně slábl... I samotní lékaři... s ní dokonce pravidelně konzultovali zapeklité případy.“ Samozřejmě chápu, že emotivní formulace jsou přepisem výpovědí pamětníků, jak podstatné by však na tomto místě v textu bylo tvrzení jakéhokoli lékaře, který byl v kontaktu s B. Kamenickou, jak podstatné by bylo zjištění o tématech rozhovorů, které v mnohých případech vyplývaly z potíží pacientů, které byly důsledkem léčitelských zásahů!

Přestože z předcházejících formulací vyplývá moje podstatná výtka, uznávám, že předložená práce byla sestavena na pozadí pečlivě „odpracovaných“ hodin a dnů a že jejím výsledkem je prokazatelná schopnost autora interpretovat fakta z historických pramenů a literatury (škoda jen, že vybraných v duchu jediného názoru).

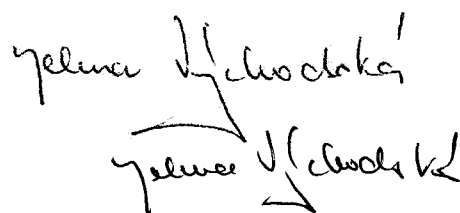
Z hlediska formálního obsahuje práce všechny požadované náležitosti. Poznámkový aparát je použit věcně a správně. Použitá literatura a prameny představují uspokojivě komplexní

seznam (s výjimkou výše zmíněného výběru orálních zdrojů). Práce obsahuje řadu kvalitních a účelných příloh.

Bakalářská práce Martina Benedikta je vhodným završením vysokoškolského studia, proto ji i přes výhrady, které jsou podstatné pro její obsahovou hodnotu, doporučuji k obhajobě s návrhem na hodnocení **velmi dobré**.

V Plzni 17. 5. 2012

PaedDr. Helena Východská

The image shows two handwritten signatures of Helena Východská. The top signature is written in a cursive style with a distinct 'k' at the end. The bottom signature is a slightly different version of the same name, also in cursive, with a similar 'k' ending. Both signatures are written in black ink on a white background.

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra historie